

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Gyűlöld az idegent.

Írta: Honvéd Atilla.

Hazánk szerencsétlen közállapotai négyszáz esztendő óta aig változtak. A magyar hazájában üldözött vad négy század óta. A népet rabolta, pusztította, földönfutóvá tette, gyilkolta az osztrák. A hazafiak és vértanúk ezrei a vérpadon, bitófán, börtönökben vagy keserves számkivetésben fejezték be dicső életüket.

De nem csak az osztrák, hanem a saját nemzetiségeink is, akiknek hazát adott az ostoba, magyar nagylelkűség, pusztítottak bennünket. A horvát, szerb, tót, oláh, szász mind ellenségeink. Békeben, háboruban egyaránt megrontásunkra törnek.

Mi mégis elnézők, türelmesek vagyunk. Képes a magyar elfejeíteni a legfeledhetlenebb gátságot is, ha a kibékülés képmutato álarczával közelednek feléje.

He higyjünk többé a képmutatásnak, négyszáz esztendő keserves csalódásai erre tanítanak. A birka-türelmenek szakadjon vége már. Tanuljunk meg végre gyűlölni is. Izzó gyűlöletünk tárgya legyen minden, ami idegen. Ha okosan gyűlölődünk, hasznunk lesz belőle.

Ne vásároljunk semmiféle idegen iparczikket, mert ezzel az ellenségeinket segítjük, gazdagítjuk, önmagunkat szegényítjük. Idegen munkát ne alkalmazzunk, sőt a hazai idegeneket se. Ha nem tudnak boldogulni, am pusztulának innen. Menjenek oda, ahová lelkileg tartoznak: Romániába, Szerbiába, Németországba, vagy Oroszországba. Ha ez a szempont lenne irányadó az ország kormányzásában és mindenütt, egyszerre megszűnne a magyar kivándorlás, sőt a világ minden részébe szétszórt magyarok is visszatérhetnének.

Ingatlant ne engedjünk idegen kézre. Sajnos, pedig az ország kétharmada idegen kézen van már és az idegenek most is egyre vásárolják a magyar földet. Ki akarnak sajátítani bennünket a hazánkból, melyet ezer év óta fenntartottunk. Tegyük lehetetlenné az idegen boldogulását a gyűlöletünkkel. A hazánkat védelmezzük vele, amihez feltétlen jogunk van. Minden eszköz szent e cél elérésében.

Ne támogassuk az idegen irodalmat, művészetet, csak a magyart. Ne tartsunk francia, angol nevelőnőket, akik a magyar kenyéren élőködve az idegen szellemet csempészik gyermekeink lelkébe.

Ne tőrjünk az idegen szellem garázdalkodását, legyen külsőnk és belsőnk teljesen magyar. A kihívást verjük vissza

mindenütt. Ha például osztrák tisztecskék pimaszkodnak velünk, szidják a magyart, a Gotterhaltét huzatják, hát csak üsdvagd magyar bottal, székkel, üveggel a bitangot, aki a saját földeden sértegetni merészel.

Az idegen-gyűlöletet azonban ne a vak szenvedély, hanem a józan belátás, a megfontoltság vezesse. Apa a fiába oltsa be és az édes anyja emlőiből szívja magába a csecsemő a jelszót: „Gyűlöld az idegent.”

Adót a külföldi pezsgőre.

Arad város főügyésze indítványt nyújtott be a tanácshoz, hogy a városok jövedelmeinek szaporítása céljából a külföldi likőröket, mint az élelmiszerek közé nem sorozható luxus-cikkeket, a pezsgőt megadóztassa.

Statisztikai adatok és számítások vannak arra, hogy az Aradon évenként elfogyasztott külföldi pezsgőre palaczkonként 1 korona, a belföldiekre palaczkonként 60 fillér adót kivet a város, ez évenként mintegy 6—7000 korona jövedelmet tesz ki, ami pedig azt jelenti, hogy egy százalékkal csökkenti a pótdadót. Az pedig minden kétségen felül áll, hogy akinek 7—8—14—18 koronás pezsgőkre telik, annak már egészen mindegy az az egy korona, vagy 60 fillér, amivel esetleg telmenne a pezsgő ára, ellenben azt az egy százalékos adópadást sok ezer és ezer ember megérezné, vagy esetleg megmentené a várost pótdadó újabb emelésétől, ami a közterhek szaporodása folytán könnyen előállhat.

Ami a kezelését illeti ennek az adónak, az bizonyára a legjobb volna, mert pezsgőt másként mint palaczkokban nem szállítanak a nagykereskedők számára, akik a pezsgőt forgalomba hozzák. A külföldi, francia és német pezsgők közül különösen a Mumm, Veuve, Clicquot, Roederer, Heidschick, Iroy, Pommery, Dumny, Moet, Chandaux és utabban a Henkell vannak elterjedve nálunk, míg a „magyar pezsgő” közül legnépszerűbb a Littke és a Törley, aztán Louis Francois Hubert, Willibald és még néhány. A pezsgőadó jövedelmét tetemesen növelné a külföldi drága likőrök megadóztatása.

Hogy csak a legelterjedtebbeket említsük, a Benediktiner, az Altvater, a Maraschino Chartreuse, Cointreau, Lucca Bols, stb. igen nagy mennyiségben fognak előkelő asztalokon és kávéházakban, nem is beszélve a Martell és egyéb konyakokról, valamint az abszinttról és más palaczkozott szeszes italokról, melyek luxus-szerű jellegét alig lehet kétségbe vonni s amelyek szintén elbirnak könnyen 20—25 filléres, sőt 1 koronás adót is.

Ha tehát Szegeden az asványvizeket megadóztatják, igen helyesen tenné a főszámvéadó, ha a pezsgő megadóztatása iránt is előterjesztést tenné a tanácsnak. Arról azonban értesültünk, hogy a befűgyminiszter, nagyon helyesen, nem hagyta jóvá a magyar pezsgők megadóztatását, amit valószínűleg a kereskedelmi és iparkamara se javasolna. Ez azonban nem baj, mert a külföldi pezsgők és likőrök adója oehozna azt, ami a magyar pezsgőnél elesik

Szeged és Délmagyarország.

II.

Hogy eddig Szeged városa a közvetlen közelségében sem tudta teljesíteni hivatását, az előadott, néhány példa is világosan bizonyítja. Ennek azonban nem Szeged népe az oka, mert ahova a szegedi magyar eljut, oda elviszi a magyarságát. Ezt mutatja a Tisza-vonal is. Amerre ez a folyó kanyarog, Szegedről elszármazott magyar családokkal majdnem mindenütt találkozunk. Ez a folyó nem hiába a legmagyarabb vizünk.

Már a Maros mentén a magyarság gyöngye. Csanádmegyében már küzdenie kell a magyarságnak a betelepült tót, sváb, cseh és oláh néppel. A megye legjelentékenyebb községe Nagylak — és az sem tud megmagyarosodni.

Lenn a Bacsikában a magyarságot elnyelésével fenyegeti a szerb, bunyevác, sokacz, tót, német, horvát. Még a városokban sem igen tudja megvetni a lábát a magyarság. A túlsúly a nemzetiségeknél van, bár azok erősen hangoztatják hazafiasságukat — és éppen ezzel vezetnek tévútra bennünket, mert titokban magyarfalók és nem részesei a magyar nemzet törekvéseinek.

Szabadka, Zombor, Ujvidék szab. kir. városokban is a magyarság túrni kénytelen a szerbek és bunyevácok fölényét, pedig minden eszköz rendelkezésére áll a magyarságnak, hogy fölényét kimutathassa. Miért van ez így? Mert a magyarságot nincs eszme, amely összetartsa. Az a nemzeti gondolat, amelyről Bánffy Dezső báró oly előszeretettel szokott mesélni a „Magyar Közélet” hasábjain, nem tartja össze a magyarságot, sőt szétválasztja, mert politikai kapcsolatok bontják meg.

Együtt érezni, egyet gondolni csak az elnyomás alatt tudott a magyar. Az alkotmányos élet széttagolta erejét, egymás ellen uszította a magyarság különböző csoportjait. Csak a nemzeti szerencsétlenségek idején egységes e boldogtalan nemzet. Mohács, Majtény és Világos kell, hogy eszére térjen.

Az összes nemzetiségek közt a németek birnak csak hajlandósággal a magyarosodásra. Tovább azonban nem tudunk jutni, minthogy a délvidéki németek megtanultak magyarul, gyermekeiket Szegeden taníttatják és a szellemi proletárok számát szaporítják, holott nekünk az volna a törekvésünk, hogy a művelt osztályt kizárólag a magyar képezze.

Föl kellene világosítani az elsvábosodott francziákat is, hogy ők nem németek tulajdonképpen, tehát ne is maradjanak azok. Néhány magyar iskola és magyar telepes a volt franczia községekben és két-három emberöltő alatt teljesen elmagyarosodnanak. De ki gondol az ilyesmivel? Senki.

Ez a föladat vár Szeged város társadalmára. Innen kell kiindulni a nagy társadalmi

Ferencz József keserűviz az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

mozgalmaknak, amelynek következménye Dél-magyarország magyarrá tétele legyen. Tervszerű, békés és gazdasági irányban kell működni, mert az erőszakkal eredményt kivívni lehetetlen. Gyöngének tartjuk a D. M. K. E. működését is, ha még erről beszélni lehet. Tudjuk előre, hogy ezen hazafias egyesület anyagi erejét a titkári fizetés, évi jelentések és más kiadások fogják fölemészteni, ha a hasonló egyesületek nyomán halad.

Uj csapáson kell indulnia.

Az okszerű tyúkászkodás.

Ragadós mesterség a tyúkászkodás. Ha csak egyetlen tyúkasza, értelmes tenyésztője van a községnek, a példa serkent, az elért eredmény buzdít s halad az, mint az árvíz, hódít, mint a szép asszony. Aki azelőtt kigúnyolta a tyúkászkodást, most ő annak legbuzgóbb híve.

Tapasztalati tények ezek. Tessék csak megfigyelni. Az egyik községben még névleg is alig ismerik a fajtyúkot, hírét is alig hogy hallották a plimútnak, a másikban pedig annyira el van honosodva, oly tömegesen, oly falkában tenyésztik, hogy egy-egy ilyen plimut-fészék egész Magyarországot is elláthatna tenyészállatokkal.

Abban a községben, ahol a fajtyúk annyira idegen, a kezdeményező, az uttörő hiányzik. Elfogultak és konzervatívok az emberek; félnék a nemes baromfitól, azt tartván és úgy hallván mindig, hogy azok nem gazdasági állatok, hasznat nem hajtának és kimondhatatlanul kényesek. Volna csak abban a városban csak egyetlen szakember is, tiltakoznék csak az előítélet ellen s tiltakozásának nyomatékául tenyésztené csak nemes baromfit s mutatná be 20—30 darabból álló családban a mi plimutunkat; látná csak a szomszéd azokat a méltóságos állatokat, délczeg, büszke kakasokat, szép, nagy, szelíd tyúkokat; látná csak színöröszinre azokat a szép nagy tojásokat, izlelné csak egyszer is húsát, majd más szóval illetné akkor a fajtyúkot, majd nem gyalázná akkor.

Igen; a kezdeményező, az előharcos hiányzik. Nincs, aki megmutassa a népek azt az utat, nincs, aki önzetlen lélekkel, kitartással szolgálja a közügyeket.

Ha van is tenyésztő a községben, aki fajtyúkkal megpróbalkozik, a tudatlanságban tapogatódzván, írárdozásának nem lévén sikere, nem szaporítja, hanem még kevesbiti a fajbaromfi-kedvelők számát, a balsikertől visszariadván az emberek.

Tudatlan a magyar gazda s nincs, aki felvilágosítsa, megértesse vele, hogy a tyúk és egyáltalában a baromfi a hasznosabb háziállatok egyike, eledelébe nem válogató, a szemétdombon is megél. Kutyája van, azt tartja, pedig a kutyának a kosztjából 6—8 tyúk bizonyosan megélné, már pedig észszerű tartás és gondozás mellett, 6—8 darab jófajta tyúk mindenestre fog évente 6—8 forint hasznat hajtani, amely összeg esetleg bőven fedezné a szegény parasztembernek oly nagyon terhes és keservesen lerótt adóját.

Bontsunk zászlót, álljunk az ügy élére, hirdessük az eszmét, terjesszük: szóval és tettel. Segítsünk a népen, adjunk nekik alkalmat a baromfitenyésztés megkedvelésére, módot a jó, hasznos fajbaromfi beszerzésére s tartsuk őket szóval, tettel, jó példával mindig ébren, hogy a siker biztos legyen.

Konkolyi István.

Ujdonságok.

— **Felelős szerkesztőnk** augusztus 12-én fegyvergyakorlatra bevonult. A szerkesztést ezen időre lapunk régi munkatársa, Rutkay Máté vette át.

— **Pünkösdi királyság.** Még két hónapja Széll Kálmán állt a kormány élén, most pedig gróf Khuen-Héderváry Károly is megbukott. A horvát bán magyar miniszterelnöksége csak holmi pünkösdi királyság volt. A

horvát bán azt hitte, hogy a horvát tartomány mintájára fog kezelni bennünket. Nem rajta mult, hogy terve nem sikerült. Róla csupán annyit fog följegyezni a történelem, hogy ő ült legrövidebb ideig a kormányelnöki széken. Az új miniszterelnöknek most már gróf Apponyi Albertnek kellene lennie, de őt még nagyon kuruczoknak tartja az udvar, mi pedig itthon úgy tapasztaljuk, hogy a nyakigláb gróf a kuruczmente alatt sárgatekete lakáj-frakkot visel.

— **Képviselők beszámolója.** A tápéi kerület és Szeged város II. kerületének Kossuthpárti képviselői mostanában tartják beszámoló körutáikat kerületeikben. Polczner Jenő e hó 15-én kezdte meg beszámoló körutját a szegedi tanyakon és szeptember 8-án fejezi be. Kelemen Béla dr. a tápéi kerületben augusztus 20-án kezdte meg beszámoló körutját. Legelőször a dorosmai kisközpontnál tart beszámolót, ahol a Dorosma központi függetlenségi kör Benke Gedeon elnök vezetése alatt ünnepélyesen fogadja. A népszerű képviselő kerületének összes községeit meglátogatta és mindenütt beszámolót tart. A tápéi kerülethez tartozó községek nagyban készülődnek a szeretett képviselő fogadtatására.

— **Az ezer lengyel.** Holnap ezer lengyel kivándorló jön Budapestre, hogy megtekintsék a magyar fővárost. E látogatás lelkes tüntetéssel kapcsolatos, mert hiszen a régi magyar-lengyel testvérbarátság ujul föl, amelyet százados szövetség pecsételt meg.

— **Nemzeti ünnep Pusztaszereen.** Hatalmas aranyú lesz augusztus 23-án az Árpád-ünnep. Az ország minden részéből fognak odazarándokolni. Előreláthatólag 20.000 léleknel több lesz a zárandoklók száma. Az idén már szomszédos megyékből tömegesen jönnek. Különösen Halas város zárandok csapata fog feltűnni. A férfiak lőháton, a nők bivalyszekeken vonulnak föl, mint a honfoglaló ősök egykoron. A halasiakat Zseni József, a nemzeti szövetség elnöke vezeti. Az egyetemi ifjúság is először vesz részt az idén a Árpád-ünnepélyen, a mi pár év múlva legelső nemzeti ünnepünk lesz, amelyen részt fog venni az országgyűlés is. A szegedi szombatos-asztaltársaság halhatatlan érdemeiket szerzett magának az által, hogy a nemzet kegyeletes érzéseit a Honfoglaló iránt fölébresztette.

— **Szérütűzek.** A szegedi szérűskertekben minden évben elhamvad a termés jó része. A tüzet ritkán okozta büntény, a munkások gondatlansága többnyire. Ott pipaznak, szivaroznak a kazlak tövében. Az is régi hiba, hogy a kazlak közt alig van 1—2 lépés távolság, holott legalább 8—10 lépés köznek kellene lenni, hogy tűzvész esetén sikeresen védekezni lehessen. A rendőrség gondja volna szigóru büntetésekkel kényszeríteni a gazdákat, hogy kazlakat egymástól 8—10 méternyi távra rakják. De a mi rendőrségünk keveset törődött eddig is a dologgal. Ennek a következménye az a sok szérütűz. Az árvíz óta szérütűzekben mintegy két millió értékű búza pusztult el. Ez is mutatja, mennyire gondatlan és lelkiismeretlen a hatóság.

— **Az országos pusztaszerei Árpád-ünnepély** alkalmából Kerner Jenő, a népszerű honvéd-karnagy eredeti magyar indulót irt, mely rendkívüli erővel és művészettel ad kifejezést a hazafias lelkesedésnek. Szerző a „Pusztaszerei Árpád-egyesületnek” ajánlotta indulóját és már a legközelebbi napokban Urbán Lajos zenekara játszani fogja. A mű zongorára átírva megjelenik e hó végén egyik szegedi zeneműkereskedő kiadásában. Itt emlíjtük meg, hogy Kerner Jenő immár országos hírvő melodramáját is ki fogja adni szöveggel együtt. A melodráma kiadására vonatkozólag Kerner Jenő több budapesti czégtől ajánlatot kapott.

— **Szegediek Kolozsvárt.** Szombaton hajnalban indultak el a rókusai állomásról a szegediek, külön vonaton Kolozsvárra. Délelőtt fél tízkor érkeztek Nagyváradra, ahol a várost sebtében megtekintették, majd ebéd után folytatták útjukat Kolozsvárra, ahova 5 órakor érkeztek meg. A szegedi zárandok csapatot a pályaudvaron az

erdélyi Kárpát-egyesület és a máv. kolozsvári gépműhelyének alkalmazottjai fogadták. Elszállásolás után a várost megtekintették, majd vasárnap d. e. 9 órkor gyülekeztek a Baross-téren a pályaudvar előtt, onnan a főtéri szent Mihály-templomba vonultak ünnepies szent misére. Mise után a Mátyás király szobra elé vonult a menet, ahol a szegedi máv. gépműhely dalárdája énekelte a Himnuszt, mely után beszédet mondott Fenyvessy Jenő tanító és elhelyezte a koszorút a szobor talpazatán. Mátyás király dicsőségéről alkalmi költeményt szavalt Vajdas Istvan alsóvárosi ifju. Az ünnepélyt a vasuti dalárda szózata zárta be. Délután Mátyás király szülőházát és a Hunyadi-muzeumot megtekintették. Vacsora után 10 óra 51 perczkor éjjel utazás Arad felé, ahová 17-én 10 óra 50 perczkor délelőtt érkeznek. az érkezőket az aradi turista-egyesület fogadja és kalauzolja. A pályaháztól bevonulás a vértanúk szobrához. A vasuti dalárda Himnusza után Kövessy Gyula tanító beszédet mond, mely után elhelyezi a koszorút. Végül a dalárda szózata. A szobornál lefolyt ünnepély után az utasok kizárólag a vesztőhelyre, ahol Lábdy Antal ipartestületi alelnök mond beszédet. Visszajövet az ereklyemuzeum megtekintése. Délben közebed, mint Kolozsváron. Délután 3 órakor indulás Temesvárra, honnan 4 órai tartózkodás után utazás Szegedre. A kirándulók ma éjjel érkeznek vissza.

— **Megkínzott póttartalékosok.** Az augusztus 12-én bevonult póttartalékosoknak nem tudtak helyet adni a sörházkaszárnyában. Képzhetni milyen szorultság lehetett, amikor száz embernek jutott egy szoba. A szegény póttartalékosok a szabad ég alatt háltak, úgy hogy másnap néhányat a kórházba vittek. Akiknek hely jutott a szobákban, azok is sokat szenvedtek a bűzös, izzadságszagú katonaszalmacsákon. Igazán csodáljuk, hogy a sörházkaszárnyát még mindig bérlő a kincstár, holott az nem való emberi lakásnak, de még talán istállóknak se.

— **Olasz bevándorlás.** Olaszország népfőlösiégéből sok jut nekünk is. Husz év óta igen sok vivómester, kőfaragó, szobrász, szalamikészítő és egyéb munkás vándorolt be Magyarországra. A legtöbb bevándorló nőtlen, fiatal bevándorló nőtlen, fiatal ember, akik itt megnősülnek és elmagyarosodnak. Szegeden az árvíz után több száz olasz munkás talált munkát és igen sok itt is maradt. A legnagyobb része úgy elmagyarosodott, hogy ma már csak néhány szót tud olaszul. Az ugynevezett „döggyerek” pedig teljesen magyarok. Az olasz általában nagy kedvvel tanul magyarul, hazafias érzéseit nyíltan hirdeti és igyekszik mentül hamarabb elmagyarosodni. Budapestten mintegy 4000 olasz munkás él. A legnagyobb részt a Teréz, Erzsébet és Józsefváros munkás-részeiben laknak.

— **Az agyonlőtt Sylok.** A hódmezővásárhelyi nabobot Ujhelyi Lipót agyonlőtte bizonyos Márk nevű paraszt. A népet nem rendítette meg a gyilkosság. Az emberek egykedvűen vonogatták a vállukat és csak annyit mondtak: husz év előtt kellett volna. Gyűlölte mindenki a kapzsi, fukar Sylokot, aki mindenre kész volt a pénzért. Sok ember nehéz átka nyomja az ő millióit.

— **Uj fatelep Szegeden.** Gróf Zselénski Róbert országgyűlési képviselő zimbrói (Arad megye) erdőkezelőse Szeged város és vidéke részére fatelepet létesít a Londoni-kört és a Mars-tér sarkán. Az új fatelepen a közönség jutányos áron szerezheti be faszükségletét. Az is újítás lesz e téren, hogy erdei ölfát kap a vevő, amely sűrűn van rakva, úgy, hogy se macska, se kutya nem bujhat rajta keresztül. Az új fatelep intézője Varga József volt városi hivatalnok lesz.

— **Eladó hálószoberendezés.** A szegedi iparossegédek és tanoncok kiállításán méltán kelt feltűnést az a hálószoberendezés, mely Könyves László szegedi műbutorasztalos mester rajzai alapján készült. A szép berendezés kivitele Simon János asztalossegéd kitűnő

szakképzettségére vall. A munka ugy külső, mint belső kivitelre tiszta és pontos. Az ára 700 korona s bármely uri lakás díszére válik.

— **Mire megvénülünk.** Az öregségnek sokszor keservek az évei, különösen ha a munkaképtelenség miatt beköszönt a hajlékba a nyomor. Ezért még munkabíró férfikorában kell gondoskodni mindenkinek hogy öregségére is legyen mit a tebbe aprítani. Takarékoskodni kell. A legegyszerűbb módja ennek, ha üzletrészt vált magának mindenki a Bankégyesületnél (a Kass kávéházzal szemben) és magát heti egy vagy több korona befizetésre kötelezi. Ha szükségét szenved személyi hitel címén olcsó kölcsönt kap és a szövetkezet sorsjegynyereimében is részesedik.

— **Panasz.** Hirschhauser Sándor 43 éves kintornás keserves panaszszal fordult hozzánk, mert Koczor János kihágási bíró elvette az engedélyét. A szerencsétlen ember most családjával együtt nyomorog.

Milyenek a mai zsidó nők.*)

I.

Induljunk Nézzünk széjjel legelső sorban a mai zsidó nő családi életében. Egy nagy tremben vagyunk. A fényes berendezés, a falon függő festmények, az óriási ékes könyvszekrény, előkelő, művelt családot sejtett. A képek között ott függ egy Madonna-kép, egy szemérem sértő mitológiai képsorozat, Lutter, Don Juan, Pompadour. A könyvszekrény telve van remek kivitelű classikusokkal, tudományos és frivol művekkel. Amott egy görög isten leplezetlen bantó szobta, emitt a legnagyobb phiosophusok, Schoppenhauer, Darwin, Aristoteles, Kant.

Keresünk, kutatunk. Szemünk szinte belefárad, sehoh — semmi vallásossági jel — mindenütt az arczpíró, erkölcsi érzéket felháborító iszent káromló művekkel találkozunk.

Tovább megyünk. Félre vonjuk a nehéz barsony függőnyt; a nő boudoirjában találjuk magunkat. A kereveten ül a hölgy, mellette a férfi. Azt gondolna az ember, hogy fiatal házaspár, oly szerelmesen sutognak egymással, úgy czirógtatják egymást. De ne ess kétségbe, ha megtudod, hogy ezen ember nem férj, hanem a férj jogainak aljas bitorlója. Tehat, míg a férj küzd, farad, szeretettel gondolt gyermekeire s nejeire, addig e nő, kijatszva, megvetve isteni és emberi törvényeket, lábál tiporja a legszentebb erényt, megcsalja a saját férjét. Tisztelet azoknak a kivételeknek, kik nem így cselekszenek. Mit neki ember, férj, törvény — isten, a fő az, hogy meglegyen, amit öhajtott. És lehet-e az ilyenre azt mondani, hogy a zsidónő érdemes-e arra, hogy anyának nevezék? S hogy az ilyen családon sem isten, sem vallás nincs, az bizonyos.

Elég volt. Még a mi lelkünk is megtalál metelyeződni. Tovább.

Gyermekszobában vagyunk. Az asztal mellett 2 gyermek ül: egy kis leány és egy ifju. A kis leány a bibliát forgatja — iskolai lecke, — oly unalmas, oly farasztó rá nézve, de hisz minek is lenne kedves, kellemes tárgy, hisz az egész bolondság, saját édes anyja mondta, annak pedig talán csak igaza van.

Felveszi a világtörténelmet. Arcza kiderül, szemei ragyognak, oda van a boldogságtól. Oh mi dicsők is voltak azok a görögök, meg a rómaiak, hogy harcoltak azok — mint az oroszlan — az utóbbiak még a zsidókat is megsemmisítették. Istenkém, mily szépek és daliások is lehettek azok a rómaiak, ragyogó öltözékben, hatalmas karddal, s azok a zsidók? Még gondolni sem jó rajuk. Görnyedt alak, csuf kaftán, hosszú szakall, tincs — meg még is látható — elég, hogy az ember megutálja őket. Szomorú érzés fog el. Ez a kis lány nem érzi, hogy ő is zsidó? Közönyös, unalmas minden faji esemény nála, sőt mi több, gyűlöli önfaját. De szegény kis leány nem oka semminek, s nem ő lesz az oka, ha felnöve épen semmit sem fog tudni vallásról, istenről, erkölcsről stb. Nem tanította rá senki. Nem tanították meg hinni, remélni, bizni, imádkozni. Imádkozni? ha akarna se tudna, hisz nem tud olvasni. Szegénynek tele van a feje tömve a sok német, francia, angol, meg tudja a jó isten még hány idegen nyelvvel. Csak épen a héber nyelvet nem tudja. Pedig hogy tudni

* Ezt az erős, szigorú hangú cikket Éliás Márton rabbi írta. Könyörtelen igazsági előtt tisztelettel hajlunk meg mi is.

kellene, bizonyos, s hogy meg is érdemelne ezt a héber nyelv mert hiszen mily zengzetes, s mily szép Mennyi gondolat, mennyi bölcsesség van egy-egy szóban. Hiába minden. Hitetlenül nő tel a kis leány, s végtére az lesz belőle, ami most az anyja.

Az ifju elmerengve gondolkodik, majd tovább olvassa a philosophiát — isten nem létező. Egészen át van szellemülve. Ez az ifju — istentagadó. Nem hisz isten létezésében. Óriási módon felháborodik ezen — a vallásos érzelmű ember, pedig még csodálkozni sem lehet. Az ifju vallásosságról nem hallott. Zsidó érzés nincs benne. Környezete, élete mind más irányban tereltek. Inkább gyűlöli, mint tiszteli faját, s megragadja az első alkalmat, hogy még a látszatát is eltüntesse zsidó voltának. Hite-hagyotta válik, csekély haszonért, csekély meggyőződéssel. Egy zsidóval kevesebb lesz.

Hogy mindezeknek nagyrészen az anyja az oka, természetes. Neki kellene nevelni, táplálni, tanítani őket, a természet rendje s az egyenesen gondolkozó logika törvényei szerint is. Mit is törődik ő azonban a gyermekeivel? Elég, hogy a világra hozta őket, még azután is szenvedjen.

Hacsak mindig ennyit is tenne, de mit tesz? Megtagadja, megveti istennek ama parancsát, hogy sokasodj és szaporodj. A zsidó elfogás rendkívül nagy sulyt helyeztet és helyez meg ma is a nő anyaságára. A régi zsidó nőnek az volt a legnagyobb vágya, hogy anyja legyen s ha ezt elérhette, boldogabb teremtés nem volt nálnál, s viszont a gyermektelenség-nél nem volt nagyobb fájdalma. Kérte, könyörgött istenhez, hogy tegye anyává, ne engedje Izrael szégyenfoltjává tenni. Csak emlékezzünk Hannára.

S a zsidó anyja maga nevelte gyermekét saját emléjén, saját ereje és egészsége feláldozásával is. Ő oltotta bele a vallásosság első szikráját, isten nagyságának, dicsőségének tudatát. Ő oltotta be a testvéri szeretetet, az erényt a lelkiismerettel.

Az anyja látva a testéből, véréből származott kis teremtés virágzó fejlődését, mindaddig, míg a haz küszöbét át nem lepte — végtelen boldog volt. Minden vágya, reménye, gyermekének boldogítása beteljesedett.

S nézd meg a mai zsidó nőt! Láttál-e már pirulni egyetlen feleséget is csak azért, mert nem nevelhet utódot. Ellenkezőleg, áldásnak tartja, örül, ha nincs gyermeke, S ha lehetne? A borzalom ezer faja fut át testén, lelkén, e kérdésnél.

Innen-onnan.

(Te telbisz.)

Temesvárnak tudvalevőleg bizonyos nevezetű Telbisz ur a polgármestere, aki arról nevezetes, hogy szolgálkéségben párja nincsen az országban. A temesvári „gelbschnabel,-es mitbürgereknek méltó feje ő. Az ő műve az, hogy Temesvár mindig miniszternek adja a bizalomlevelét. Ha pl. Bali Mihály m. kir. hóhér urat neveznék ki igazságügyi miniszternek, bizonyára Temesvár volna csak Magyarországon, az a rendíthetetlen szikla-szilárd kerület, amely képviselővé választaná a derék férfiút.

Nem kell a nevetető jelet föltalálni, csak azt mondja valaki, hogy Temesvár képviselője, viharos derűtséget kelt ez is. (Nevetető jel nélkül).

Hát történt, hogy a Zsarkó Gyula vendéglőjében politizáltak szegedi magyarok és az egyik megtévedt mameluk illetékesérvelt:

— Nekünk is ugy kellene tenni, mint a temesváriak csinálják. Az első kerületben mindig minisztert kellene megválasztani, nem pedig Lázár Gyurkát vagy más szürke alakot.

Heves vita indult meg a kérdés fölött, míg végre az egyik nekitüzesedett magyar ki nem vágta:

— Hallgass, te csámpás telbisz!

— Micsoda? én telbisz?

— Igenis, telbisz vagy, százszor is mondom, hogy telbisz, telbisz, telbisz . . .

— No ezt nem tűröm — dult-fult a magyar. Hallottátok ugy-e, hogy telbisznek nevezett ez a semmiházi — megyek az ügyvédekhez.

El is ment és följelentette becsületsértésért, mert szegedi ember csak nem tűrheti, hogy *telbisz*eljenek.

(Hazárd-játékosok.)

Az ördög se hinné, hogy a legnagyobb hazárd-játékot a „fehér kakas“ vendéglőben játszik. Ha esténként betéved az idegen és figyel az asztaloknál kártyázó játékosokra, sűrűn hallja:

— Százezer forintot vesztettem.

— Két millió a veszteségem.

— Négy milliót nyertem csak, pedig tegnap hatot vesztettem.

Ha idegen téved be, a haja szála is égnek áll, de titokban detektiv szeretne lenni, hogy a milliós bankot lefoglalhassa.

No de roszul is járna, mert néhány fillérről többet nem találna az asztalon, mert a törzsasztaloknál a százezer forint egy fillért jelent . . .

De hát miért ne játszon a szegény ember is százezrekbe?

(Az üzlet.)

Az örök mozgony, Gönczi Jóska betoppán a szerkesztőségbe és előadja nagy terveit.

— Ismervén a „Közvélemény“ hazafiságát, azért egész bizalommal előadom terveimet. Az én hazafiságom minden kétségen felül áll — mondta.

— Micsoda *üzletről* van szó már megint? — vágott közbe a szerkesztő, aki addig az érkezett levelekkel volt elfoglalva.

Hogy fején találta a szöveget, talán fölösleges is megemlíteni.

Nyilatkozat.

Forrón szeretett felejthetetlen nőm, Hegedüs Péterné, született Doktor Apolló földi maradványait augusztus 10-én, hétfőn délután adtam át az anyaföldnek. Nem mulasztatom el ez alkalommal köszönetet mondani a halotti társulatnak, a kőmives és ácsifjusági együletnek, a rókusai Mária-társulatnak, az építővallalkozók testületének, valamint a rokonok, jó barátok, ismerősök, a nagyközönségnek és mindazoknak, akik a temetésen való részvétükkel pótolhatatlan veszteségemet és mély fájdalmamat enyhíteni szívesek voltak. Fogadják érte ugy az én, mint fájdalomtól lesújtott családom halas köszönetét.

Kötelességemnek tartom azonban a nagyérdemű közönséget felvilágosítani arról, mért nem volt boldogult nőm temetésén kantori búcsuztató és mért kellett nekem, a tisztességben megöszült polgárnak drága halottamat a szokásos búcsuztató nélkül eltemetni. Erre vonatkozólag az igazsághoz hiven előadom az alábbi tényállást:

Boldogult nőm folyó hó 8-án, szombaton, elhalalozván, másnap, vasárnap délután a fiammal elmentem Scultéty rókusai kántorhoz, hogy a temetésről intézkedhessem. A kántor neje összeállította a búcsuztatót és én lefizetem érte a kívánt összeget, 28 koronát. Kikötöttem azonban, hogy az én halottamat kántor vagy segéd-kántor temesse, ne pedig *Ábrahám* István nevű diákgyerek. A kántorné ezt meg is ígérte.

Hétfőn reggel 7 órakor volt a boldogult lelki üdvéért a rókusai szentegyházban a koporsós mise, gyászistentisztelet. A misén, amint értesültem, az egyik tanító ur énekelt, akinek ezenel köszönetem is nyilvánítottam. Mise után újból elmentem a kántornéhoz, aki azt mondta, hogy táviratozott a segéd-kántor urnak Kecskemétre, aki okvetlenül el is jön a temetésre. Akkor ismét kijelentettem, hogy az *Ábrahám* István nevű diákgyereket a temetésen el nem fogadom, de annak a tanító urnak a búcsuztatóját, aki a gyászmisén is énekelt, szívesen veszem.

Mi történt mégis? A temetésre az általam előre kifogásolt *Ábrahám* nevű diákgyerek jött el, akinek én ott kijelentettem, *hogy környéklését meg nem hallgatom.* A diákgyerek erőszakoskodott és minden áron le akarta énekelni a búcsuztatót, de mikor én ezt nem engedtem, kijelentette, *hogy még a temetési szer-tartást végző tisztelendő urnak sem fog segéd-kezni.* Így is történt.

Szükségesnek tartottam e botrányos eljárást szellőztetni, hadd tudja meg a rókusai polgárság, milyen eljárásban részesül az ember — és ez ellen nincs más orvoslás, csupán a nyilvános kipellengérezés.

Szeged, 1903. augusztus 13.

Hegedüs Péter
építő, Hunyadi-tér 6.

Az alku vagy részletvásárlás fölösleges, melynek bizonyosságául állanak a következők: Az idővel takarékos- **Le az alkuval!** Pártoljuk a szigorúan szabott versenyképes árakat, melyeket a kódok figyelmebe! az alanti szakmában lehet a legelőkeltebben tapasztalni. **Óra-, ékszer- és látszer-elárúsító üzletben és javító-műhelyben, mely 9 év óta fennáll s helyszűke miatt megköveteli, Kárász-utca 14. sz. alá, a P.ófeta-szállóval szemben helyeztem át,** hol a leghirebb különféle gyártmányú órákból is dúsz raktárt tartok. E három szakmában a legkomplikáltabb javítások, úgy chronometer órák is legrövidebb idő alatt pontosan és tartósan eszközöltetnek. Tájékoztató hogy tényleg felesleges az alku, helyszűke miatt csak néhány cikket sorolok fel: Remek nickel órák 2.10 krtól, remek tula-órák 4.50 krtól, remek ezüst-órák 3.2 krtól, remek 14 kar. arany-órák 13 frittól, fali-órák 1.50 krtól, 8 napos kerek-órák 1.80 krtól, inga órák 4 frittól, éb-resztő-órák 1.25 krtól feljebb stb. — Arany gyűrűk (14 kar.) 2 frittól, arany fülbevalók 1.90 krtól, nyakláncok 3.40 krtól, szívek 1.30 krtól feljebb stb. — Orvosilag megvizsgált szemüvegek 66 krtól feljebb a létező legfinomabbig. — Órajavi és 40 kr., órarugó betétel 32 és 62 kr., óraüvegek minden vastagságban és nagyságban 6 és 9 kr. Videki megrendelést gyorsan s pontosan eszközölök.

MISI ZSIGA, SZEGED.

Zsákkölcsönző intézet.

Tisztelettel tudatom a n. é. gazdaközönsséggel, hogy a régi Zsótér-házban (Feketesas-u.) (kötélgyártó üzlethelyiségemben teljesen új zsákokat és vízmentes ponyvákat a legjutányosabban kikölcsönzők. Ajánlom a n. é. közönsségnek kötélárúimat.

Kiváló tisztelettel

KLONKAY ANDOR, kötélgyártó.

Gyere pajtás,

menjünk a „Fehér kakas“ vendéglő (a régi Kis Palcsi) kerthelyiségébe, ott jó házias ételeket és jó bort kapunk. Abonensek jutányosan vállaltatnak, szintugy társaságok figyelmes kiszolgálásban részesülnek Utcai kimérésre siller 28, fehér rizling 32, nagy burgundi 40, vörös bor 50 krajczár literenkint Ugyanott eladó a Szeged-felsőközponon levő (volt városi szőlőtelep) tiz hold szőlő (1600 □-öl) akár egészben, akár két holdas részletekben Tudakozódhatni a nap bármely szakában. Cim: **Kürthy Elekné,** Kölcsey-utca 4. Szeged

Legjobb fémtisztító-szer

volt és marad is az

AMOR
fémtisztító.

Háztartásban nélkülözhetetlen. Kapható mindenütt 14, 20 és 30 filléres dobozokban. Gyár: Lohszkynski & es társ. Berlin (Germania) NO. Figyelni az AMOR védjegyre!

Kérjen ön csak

Selle és

& Kary-féle

Fredim

A legjobb fénymáz

mindenféle cipőbőrhez sárga és fekete Különösen ajánlatos a Box calf, Oscaria, chevreaux és lackcipőkhöz. **Wien, XII/1.**

Van szerencsém a n. é. közönsségnek tudomására adni, hogy **ARADI-U. 4. sz. a. Nedelkovits Milan** ur házában a mai kor igényeinek megfelelőleg

„Vadászkürthöz“

czimzett vendéglőmet megnyitottam. Előzékeny kiszolgálással ezt személyesen magam vezetem. Régi hírnevem a multban, úgy jelenleg is megfelel a n. é. közönsség fokozott igényeinek, azon leszek, hogy ezt mindenkor fenntartsam és elismere-süket kiérdemeljem.

Kitűnő magyar konyha és tisztán kezelt boraim.

Mindenkor friss oszpolású kőbányai első magyar részv. társ. sör.

Pontos és szolid kiszolgálás, friss villás reggeli zónától kezdve. Déli és esteli étkezés étlap szerint. Abonensek elfogadtatnak.

A nagyérdemű közönsség pártfogásáért eszedezve teljes tisztelettel

Zsárkó Gyula,
vendéglős.

Lengyel Lőrincz

cs és kir. udvari butorgyáros újonnan, modern berendezett műasztalossága **SZEGED, Vadász-utca 2. sz.**

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzal-téri fényesen berendezett butor aruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, a elegáns hölgyek kíválóan kedvelt szépitőszere.

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkitűnőbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., poudert 2 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

ellen és hajkorpá elmulasztására, mint hajnövést előmozdító szer, legmegbízhatóbb a dicséret le- **bojtorján hajszesz,** velekkel kitűntetett **Chinin hajviz,** ára 1 korona 20 fill. **Tanno Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a **Szalicy.-fogviz,** ára 1 kor. 20 fill. és **Menthia Fogpor,** ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Barcsay Károly gyógyszer-tárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchényi-tér 12. szám.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönsséggel, hogy

hadfelszerelési és egyenruházati intézetünket

Kárász-utca 10. sz. alá,
a Gaál-féle házba helyeztük át.

Nemes L. és Társa.

ÚJ ZÁLOGINTÉZET SZEGEDEN.

A »Bankegyesület, mint szövetkezet«

zálogüzletét

megnyitotta saját helyiségében, Deutsch-Erdélyi palota Kass-vigadóval szemben.

Zálogkölcsönök adatnak értékpapírokra, ékszerekre, árukra.

Üzleti órák: délelőtt 9—1 óráig délután 3—5 óráig

Bankegyesület, mint szövetkezet.

Vadászok figyelmébe =

ajánlom dúsan felszerelt fegyverraktáramat. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legújabb szerkezetűek. Fegyverraktáram mindenkor megtekinthető.

Tisztelettel

Sebők Mihály,
Szeged, Széchényi-tér, Jerney-ház.

